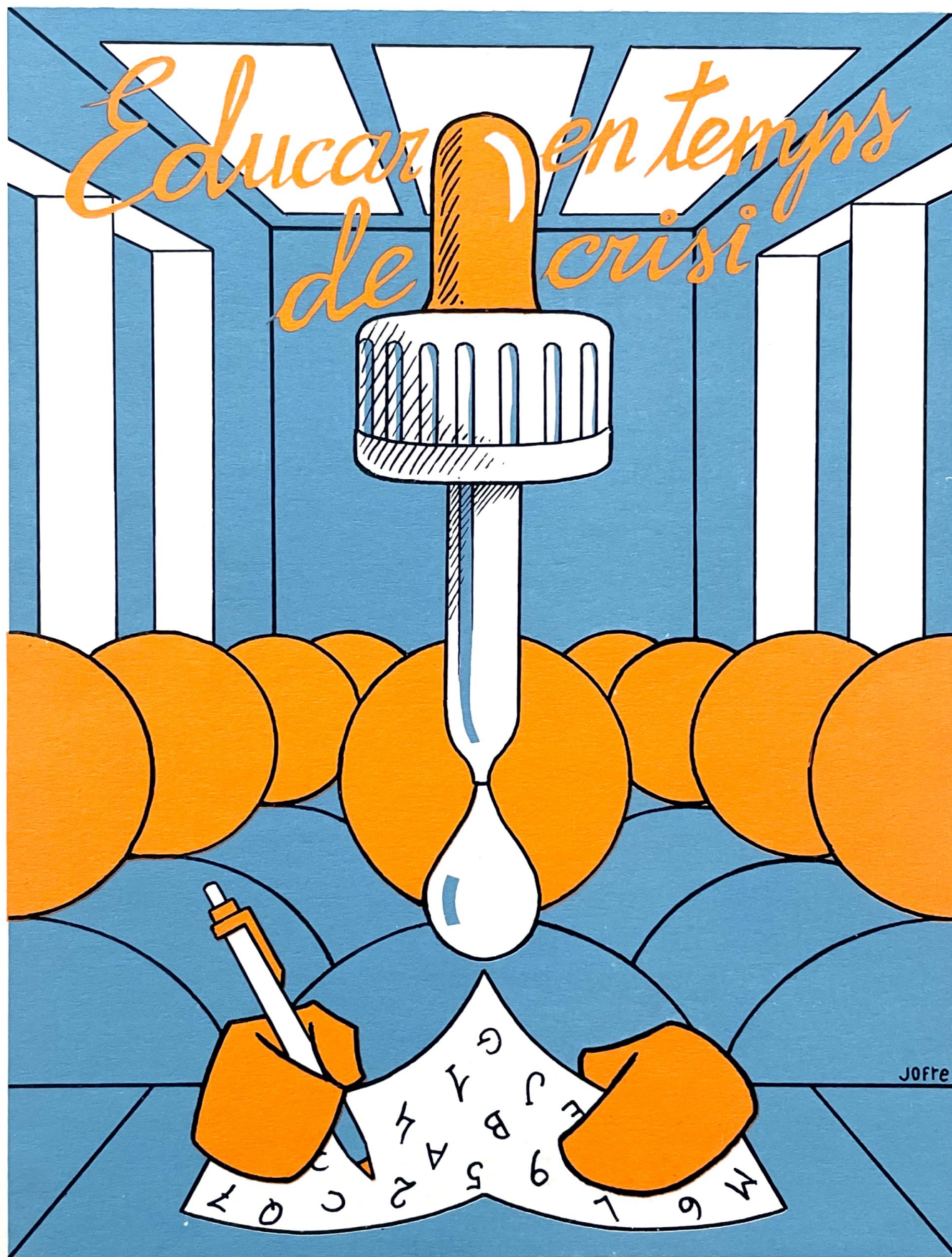

XX Escola d'Estiu per a Ensenyants

MAREM

del 25 al 29 d'agost, 1997

C.P. Mare de Déu del Toro, Ciutadella

XX Escola per a Ensenyants - 1997
Ciutadella, del 25 al 29 d'agost

ORGANITZA: EL MOVIMENT DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA DE MENORCA

PATROCINEN:
FUNDACIÓ AULA
MINISTERI D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA
CONSELL INSULAR DE MENORCA
CONSELLERIA DE CULTURA,
EDUCACIÓ I ESPORTS DEL GOVERN BALEAR
AJUNTAMENT DE CIUTADELLA

Informació General

HORARI

Matí

Hora I	Hora II
9 - 10.30 h.	11 - 13 h.

Els cursos de primera hora són de dilluns a divendres.

Els de segona hora: de dilluns a dijous, hi ha cursets curts (d'un dia o dos) i tallers, tots de 4 dies. El divendres hi haurà conferència, assemblea i pisolabis.

SERVEIS

Guarderia per a al.lots i al.lotes de cursetistes a partir de sis mesos.
El preu serà de 500 ptes. diàries.

MATRÍCULA

Per a matricular-se és necessari:

- Omplir la fitxa d'inscripció (contraportada).
- Fer l'ingrés de la quota a la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis. Llibreta del Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca n. 2944-92, oficina es Mercadal - 0264.
- Enviar la fitxa d'inscripció i el justificant d'ingrés de la quota a la Secretaria de l'Escola per a Ensenyants: carrer de Sant Pere d'Alcàntara 26, baixos, de Ciutadella.

QUOTA

La quota per matrícula és de 4.000 ptes. Els afiliats al M.R.P.M. hauran de pagar 1.000 ptes. per formalitzar la matrícula.

TERMINI

El termini d'inscripció serà dia 10 d'agost. Si algun curs s'ha de tancar per excés de matrícula tindran preferència els primers matriculats. (Vos demanam que vos inscrigueu dins aquest termini a efectes d'una bona organització)

LLOC

Col·legi Públic Mare de Déu del Toro, Ciutadella.

NOTA:

En el moment de formalitzar el programa tant sols tenim confirmada la subvenció del Consell Insular. Si no podem cobrir les despeses, haurem de cobrar un tant pel material.

PRESENTACIÓ

Educar en temps de crisi

Temps de crisi. Crisi de valors, crisi econòmica, crisi de model de societat, crisi de les ideologies...

D'acord o no, és innegable que hi ha una certa percepció social que una sèrie de canvis estan modificant substancialment els paradigmes que durant anys ens han servit de guia. Però, si més no, hi ha una qüestió ben senzilla que com ensenyants no podem defugir: amb crisi o no, hem de seguir educant.

I potser en això rau la principal qüestió: cercar estratègies, descobrir actuacions, crear noves formes que facin possible i satisfactòria la nostra tasca.

Enguany, a l'Escola d'Estiu, volem deixar clara aquesta idea: amb crisi o sense, amb problemes o sense, la nostra feina ha de seguir. No podem posar excuses, no tenim solucions miraculoses, però sí grans i envejables responsabilitats. Hem d'aprendre a educar, hem de saber educar, hem d'aconseguir educar, malgrat sia... en temps de crisi.

Horari General

HORA I (9 a 10'30 h.)	
DE DILLUNS A DIVENDRES	
~~IA~~ Itineraris botànics.	Marc Moll
~~IB~~ El dibuix a l'escola.	Marta Balada
I-C Preparar els alumnes per afrontar l'inhabitual.	Teresa Mesquida
~~ID~~ Coneixement i autonomia a l'escola infantil.	Carlos Gallego
~~IE~~ Com podem treballar situacions especials dins l'aula: adopció, divorci, mort, malalties...	Joan Bas
~~IF~~ Aprendre a explicar contes.	Gerard Agustin
~~IG~~ La parla de fillets i filletes a E.I.	<u>Isabel Serra</u> / <u>Rita Florit</u>
~~IH~~ Elaboració de les unitats de programació a E.I. (0-3 anys)	Anna Gassó
~~II~~ El joc dramàtic a Primària.	Smile
~~IV~~ Habilitats socials a l'escola.	Fco. de Borja Jordan de Urries

HORA II (11 a 13 h.)

CURSETS d'1, 2 o 3 dies

TALLERS DE DILLUNS A DIJOURS

~~IA~~ Rondalles (dilluns i dimarts)
Pere Melis

~~IA~~
Experiències d'educació visual i plàstica
a E.I. i E.P.
Marta Balada

~~IB~~
Presentació de llibres fets per l'alumnat
Presentació d'una experiència (dilluns)
Pere Ribera

~~IC~~ El discurs: capacitats cognitives
lingüístiques (dimarts) Pilar Benejam

~~IB~~
Parlar sense fatiga: la veu a partir del cos.
Cecília Gassull

II-D Presentació material cartogràfic
(dimecres) Pilar Benejam

~~IE~~ Què en sabem de la resolució
de conflictes? (dimecres i dijous)
Grup orientadors ESO

~~IC~~
Psicomotricitat a E.I.
Smile

~~IF~~ Neules de paper. (dimecres)
Miquel Anglada

~~IG~~ Per què hi ha fillets i filletes que no
dormen bé? (dijous) Victòria de la Fuente

~~ID~~
Danses a Primària
Àngels Vidal

~~IH~~ Les pedres rallen (dilluns)
Toni Obrador

~~II~~ Visita al Seminari (dimarts)
Tino Pons

~~IA~~ Museu de Ciutadella i visita a Son Catlar
(dimecres i dijous) Toni Camps

~~IE~~
Jocs de Rol
Francesc Pérez

~~IK~~ Visita a les Pedreres (dijous)
Líthica

DIVENDRES

~~Conferència~~ (11 a 13 h.)

ASSEMBLEA D'ESCOLA D'ESTIU (13 a 14 h.)

Piscolabis

Programes dels cursos

I-A ITINERARIS BOTÀNICS

OBJECTIU:

Donar a conèixer la vegetació més important de l'illa, mitjançant excursions, on es visitarà l'alzinar, l'ullastrar, la vegetació rupícola dels barrancs de la costa sud, la vegetació costanera i altres.

CONTINGUTS:

El contingut d'aquestes excursions és majoritàriament pràctic; és reconèixer i classificar in situ les plantes i, a més, saber els usos que se n'han fet a l'illa. Es confeccionaran itineraris botànics perquè els/les mestres puguin fer excursions amb l'alumnat, a més de fer un herbari de plantes que s'hauran recollit dels ecosistemes visitats, que llavors podran consultar en moments de dubte.

**GENERAL
MARC MOLL**

I-B EL DIBUIX A L'ESCOLA: COM TREBALLAR AQUEST SISTEMA EN L'EDUCACIÓ INFANTIL I L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA?

OBJECTIUS:

Adquirir un coneixement més aprofundit de la didàctica del dibuix com a mitjà d'expressió i desenvolupament de la personalitat.

Valorar aquest sistema de representació com una eina imprescindible per al coneixement, en un sistema globalitzador, d'ensenyament-aprenentatge.

CONTINGUTS:

- 1.- El dibuix infantil:
Elements, etapes, estils, evolució i processos.
- 2.- La gènesi de la forma gràfica i el dibuix com a sistema de representació:
El grafisme i el dibuix segons els artistes.
El grafisme i el dibuix en l'expressió plàstica infantil
- 3.- Les Tècniques gràfiques:
Explorar, descobrir, utilitzar: mitjans i recursos didàctics
- 4.- Les tècniques gràfiques i el dibuix:
De la recerca a la configuració gràfica: expressar i representar.
Del dibuix objectiu a la interpretació lliure.

NOTA: Podeu dur dibuixos dels/les vostres alumnes per poder-los comentar.

**EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA
MARTA BALADA**

I-C PREPARAR L'ALUMNAT A AFRONTAR L'INHABITUAL SOBRE L'ESTÍMUL DE CAPACITATS A L'ESCOLA. UNA ORIENTACIÓ HEURÍSTICA DE L'APRENTATGE: ELS EXERCICIS DE "DESCOBERTA"

- Disseny del projecte
- Anàlisi dels diversos tipus de materials
- Sessions pràctiques d'aplicació a alumnes de 4 a 14 anys.

**GENERAL
TERESA MESQUIDA**

I-D CONEIXEMENT I AUTONOMIA A L'ESCOLA INFANTIL

OBJECTIU:

Estudiar, a partir dels comportaments dels fillets i les filletes, la importància de les emocions, els desitjos, les creences i els valors en la construcció de coneixements que els adults anomenem "lògics".

Treballarem amb uns materials d'aula recollits en el "Seminari de Construcció del Pensament Lògic-Matemàtic" coordinat per Maria Oliver en el CEP de Palma.

CONTINGUTS:

- 1.- El paper del raonament lògic-matemàtic en el desenvolupament d'un projecte.
- 2.- El coneixement de l'espai s'organitza a partir de les persones i les seves emocions. L'evolució d'un racó de joc lliure als 3 i 4 anys.
- 3.- El valor de la simbolització en l'abstracció de les propietats de les coses i de les accions. El taller de construccions amb material de desfeta.
- 4.- La màgia i l'emoció en el coneixement objectiu de la forma de les coses. Les potencialitats de raonament espacial. Un treball d'ombres amb fillets i filletes de 4 i 5 anys.
- 5.- Una conclusió: aprendre a comprendre és aprendre a situar-se en el món. El raonament lògic-matemàtic és un raonament simbòlic. Emoció, desig, creença... coneixement objectiu de la realitat. Observacions de l'aula de psicomotricitat relacional.

**EDUCACIÓ INFANTIL
CARLOS GALLEGO**

I-E COM TREBALLAR SITUACIONS ESPECIALS DINS DE L'AULA: ADOPCIÓ, DIVORCI, MORT, MALALTIES, NAIXEMENT D'UN GERMÀ...

OBJECTIUS:

Dotar els mestres dels elements d'informació i de reflexió necessaris per a poder afrontar esdeveniments concrets com són: la trobada amb un fillet-a adoptat-da, la contenció de l'angoixa davant d'una separació, l'elaboració del dol per la mort d'un familiar o d'un infant de la pròpia aula o escola, el tractament d'una malaltia greu o simplement el naixement d'un germà.

METODOLOGIA:

Es treballarà en forma semblant a un seminari al voltant dels temes proposats i a partir d'un dossier bibliogràfic, de casos pràctics i de les aportacions que puguin fer les persones que participin en el curs.

CONTINGUTS:

- 1.- La trobada amb un fillet-a adoptat-da.
- 2.- Els/les fillets-es davant del divorci.
- 3.- El dol per una mort.
- 4.- Malalties greus i accidents.
- 5.- El naixement d'un germà.

**GENERAL
JOAN BAS I MODUIT**

I-F APRENDRE A EXPLICAR CONTES

OBJECTIUS:

- Apropar la tècnica d'explicar contes als participants.
- Gaudir amb l'explicació de diversos contes i amb diferents estils d'explicar contes.
- Conèixer diverses tècniques i recursos, al nostre abast, per enriquir l'explicació dels contes.
- Descobrir el conte com a recurs per al diàleg interpersonal, intergeneracional i intercultural.
- Conèixer propostes concretes per a treballar el conte des de la globalització i la interdisciplinarietat.

CONTINGUTS:

- Contes i recursos expressius per al treball globalitzador a l'aula.
- Tècniques concretes per a l'explicació de contes: experiències amb la veu, amb el rostre, amb el cos i amb la música. L'espai, el temps, l'ambient. La importància del silenci com a contrast a la veu. Actituds, valors i contes.

- El conte explicat, llegit o codificat a l'aula.
- La creació de contes. Els objectius educatius incorporats al relat.
- Fonts, tradicions, recursos i idees, per apropiarse al món dels contes.

METODOLOGIA:

Les sessions començaran amb l'explicació d'un conte. A partir d'aquesta explicació treballarem l'expressió corporal, verbal, rítmico-musical i plàstica des d'una perspectiva pràctica i lúdica. Cada sessió oferirà propostes concretes per a ser desenvolupades a l'aula.

**EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA
GERARD AGUSTÍN I COMPANYY**

I-G LA PARLA DELS FILLETS I FILLETES A L'EDUCACIÓ INFANTIL

- El procés de la parla.
- Desenvolupament del llenguatge i de la parla a la infantesa.
- Desenvolupament dels sons de la parla.
- Transtorns de la parla.

**EDUCACIÓ INFANTIL
ISABEL SERRA (LOGOPEDA)
RITA FLORIT (METGE ESTOMATÒLEG)**

I-H ELABORACIÓ DE LES UNITATS DE PROGRAMACIÓ A L'EDUCACIÓ INFANTIL (0-3 anys)

OBJECTIUS:

- Familiaritzar-se amb la terminologia de la Reforma Educativa vers la programació.
- Conèixer les diferents possibilitats de Programació que ofereix el nou model curricular.
- Ubicar la Programació en el tercer nivell de concreció entenent les connexions que ha de tenir amb el Projecte Curricular de Centres.
- Aplicar la tècnica de Programar en petits exercicis pràctics referits a cada element de la programació.
- Compartir dubtes i coneixements previs per tal de resoldre angoixes respecte a la Programació.

CONTINGUTS:

1. La Programació.
2. Els continguts.
3. Els objectius didàctics.
4. Les activitats d'aprenentatge i avaluació.

EDUCACIÓ INFANTIL
ANNA GASSÓ I GIMENO

I-I EL JOC DRAMÀTIC

El joc dramàtic vol posar a disposició dels fillets/es tots els possibles mitjans d'expressió per desenvolupar la fantasia, la curiositat de descobrir, el pensament i el raonament. El joc dramàtic és l'espai dins el qual els fillets/es poden alliberar l'energia que no troba sortida en altres activitats. El joc dramàtic vol ajudar a desenvolupar la confiança, el sentit de seguretat i l'elaboració de tot un sistema d'intercanvis dins del grup.

- Jocs de moviment.
- Expressió corporal.
- Exercicis d'improvització.
- Exercicis amb màscares.
- Maquillatge.
- Ortofonia, declamació i vocalització.
- Teatre negre.
- Ombres xineses.
- Procés de montatge i escenificació (L'espectacle és únicament la conclusió d'una recerca precedent)
- Cost d'elaboració d'una obra teatral.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
SMILE ALIBAU

I-J LES HABILITATS SOCIALS A L'ESCOLA

OBJECTIUS:

1. Fonamentar el concepte, importància i utilitat de les habilitats socials dins l'àmbit escolar.
2. Conèixer diversos Materials i Programes d'entrenament de les habilitats socials aplicables a l'àmbit escolar.

CONTINGUTS:

1. Les Habilitats d'Interacció Social en l'edat escolar: elements teòrics i conceptuals.
2. El Mètode Estructurat: Goldstein i Michelson.
3. Fonaments de la Psicologia del Comportament i la seva relació amb l'entrenament de les habilitats socials.
4. Aspectes cognitius de les habilitats socials.
5. Avaluació.
6. Programes d'habilitats socials aplicables a l'àmbit escolar.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA FCO. DE BORJA JORDAN DE URRIES VEGA

II-A LES RONDALLES

(Dilluns i dimarts)

Primera part:

- El conte i la rondalla.
- El món de les rondalles. Diferència entre la rondalla i la llegenda.
- Descobrir les Rondalles Mallorquines (Mn. Antoni Alcover) i Menorquines (Andreu Ferrer Ginard). Per què rondalles mallorquines, menorquines...
- La rondalla escrita. Treball de camp.
- Les rondalles i la llengua.

Segona part:

- Anàlisi de diferents rondalles mallorquines i menorquines.
- Lèxic i contingut.
- Com contar rondalles.

Material: Portar diccionari.

**GENERAL
PERE MELIS**

II-B PRESENTACIÓ DE LLIBRETS FETS PER L'ALUMNAT. PRESENTACIÓ D'UNA EXPERIÈNCIA.

(Dilluns)

Cal llegir llibres però també escriure'n i editar-ne. A propòsit de l'exposició de llibres fets per l'alumnat de cada classe.

**PRIMÀRIA
PERE RIBERA**

II-C EL DISCURS: CAPACITATS COGNITIVES LINGÜÍSTIQUES.

(Dimarts)

**GENERAL
PILAR BENEJAM**

II-D PRESENTACIÓ MATERIAL CARTOGRÀFIC

(Dimecres)

**PRIMÀRIA I E.S.O.
PILAR BENEJAM**

II-E QUÈ EN SABEM DE LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES?

(Dimecres i dijous)

1 - La nostra aproximació al tema:

- Partir de la realitat
- Diferents perspectives
  - * Alumne
  - * Aula
  - * Centre
  - * Família
- Diferents enfocaments
  - * Teoria sistèmica
  - * Equilibri entre raonament i emoció

2 - Col.loqui a partir de les qüestions plantejades pels assistents.

**PRIMÀRIA I E.S.O
GRUP D'ORIENTADORS D'E.S.O.**

II-F NEULES DE PAPER

(Dimecres)

Qui no s'ha meravellat de les filigranes de les neules que per Nadal pengen dels betlems i a les esglésies? Si les voleu aprendre a fer en Miquel ens ho explicarà i en farem.

Material: Dur unes bones tisores de punta corba.

**GENERAL
MIQUEL ANGLADA**

II-G PER QUÈ HI HA FILLETS I FILLETES QUE NO DORMEN BÉ?

(Dijous)

1 - Insomni infantil per hàbits incorrectes.

2 - Parasomnies:

- Terrors nocturns
- Mal sons
- Sonambolismes

**E. INFANTIL I PRIMÀRIA
VICTÒRIA DE LA FUENTE**

II-H LES PEDRES RALLEN

(Dilluns)

Itinerari geològic urbà a Ciutadella.

**GENERAL
TONI OBRADOR**

II-I VISITA AL SEMINARI

(Dimarts)

**GENERAL
TINO PONS**

II-J MUSEU DE CIUTADELLA I VISITA A SON CATLAR

(Dimecres i dijous)

1r dia: Visió global de la Prehistòria i la Història Antiga de Menorca a partir dels objectes exposats al Museu Municipal.

2n dia: Excursió complementària a diferents jaciments.

**GENERAL
ANTONI CAMPS EXTREMERA**

II-K VISITA A LES PEDRERES

(Dijous)

Sortida a les pedreres de s'Hostal.

Tractarà sobre:

- Aspecte etnogràfic de les pedreres. Empremptes d'un ofici que va desaparèixer.
- Diferents tècniques d'extracció utilitzades.
- Espais que generen aquestes extraccions.
- Projectes d'ús per a aquests espais.

**GENERAL
LAETITIA SAULEAU**

Tallers

T-A EXPERIÈNCIES D'EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA A L'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA

OBJECTIUS:

- Afavorir un debat sobre l'adequació didàctica del currículum d'aquesta àrea a l'escola.
- Valorar la diversitat d'aprenentatges que ofereix l'educació artística a l'escola.

CONTINGUTS:

1. Els continguts i els procediments en l'Educació Artística.
2. L'espai i la grafomotricitat.
3. La representació de la forma en el pla i en les tres dimensions.
4. Les tècniques de treball: gràfiques, pictòriques, visuals, modelat construccions.

METODOLOGIA:

La primera part es basa en un mètode expositiu per a la fonamentació teòrica del tema corresponent i s'il·lustra amb transparències i diapositives. En la segona, es planteja un mètode discursiu per debatre aspectes de l'ensenyament actiu: progressiu, variat, individualitzat, cooperatiu, dirigit, motivador.

**EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA
MARTA BALADA**

T-B PARLAR SENSE FATIGA: LA VEU A PARTIR DEL COS

OBJECTIUS:

Que els participants detectin quines són les seves dificultats per emetre el so, per què agafen afonies periòdiques, etc. Així com donar eines per anar solucionant els diferents problemes i poder emetre el so sense fatiga.

CONTINGUTS:

- Coneixement i sensibilització de diferents parts del cos
- Consciència del que és una "bona actitud corporal"
- Aplicació a la veu del treball corporal

NOTA:

Cal que els assistents portin roba còmoda, així com uns mitjons (ja que treballarem sense sabates) i alguna cosa per poder-se estirar a terra (manta, tovallola...)

**GENERAL
CECÍLIA GASSULL**

T-C PSICOMOTRICITAT A L'ESCOLA INFANTIL

Promoure, acollir i canalitzar l'expressivitat psicomotriu. Que l'infant sigui actiu, tant des del punt de vista motriu com mental. Despertar l'interès per les activitats. Que sigui creatiu. Que visqui el plaer sensorio-motor. Que es comuniqui. Que les sessions reforcin la imatge positiva de l'infant.

La sala (els espais)

Els materials (durs, tous, gràfics...)

Les sessions (la seqüenciació, intervenció, observació)

Motivació i interès (afavorir la comunicació de manera lúdica i desitjada)

Període d'adaptació (3 anys)

Propostes de treball amb diferents materials

Creativitat motòrica

**EDUCACIÓ INFANTIL
SMILE ALIBAU**

T-D DANSES A PRIMÀRIA

OBJECTIU:

Gaudir ballant mentre aprenem danses.

CONTINGUTS:

- Danses per als diferents cicles escolars, tan per al treball quotidià com per a les festes.
- Diferents processos d'aprenentatge.
- Treball interdisciplinari a partir de la dansa.

NOTA: Cal portar roba i calçat adequat.

**EDUCACIÓ PRIMÀRIA
ÀNGELS VIDAL**

T-E JOCS DE ROL

L'objectiu del curs és la comprensió dels mecanismes dels jocs de rol. A partir d'açò, com motivar i interactuar amb els alumnes, al marge dels plantejaments comercials i de consumisme que giren entorn del fenomen, avui per avui, molt reglamentat i estructurat.

Els temes que estudiarem seran:

- Breu història dels jocs de rol: creació, expansió i consolidació.
- Anàlisi de l'estructura i creació d'una partida de rol.
- Partides de pràctica de diferents jocs i estils.
- Panoràmica del "merchandising" creat entorn als jocs de rol. En veurem casos positius com, per exemple, fomentar l'interès dels fillets i filletes per la lectura, gràcies als mons ficticis en què es desenrotllen les partides.
- Diferents versions d'un mateix joc (partides clàssiques, de tauler, d'ordinador, etc.)
- Principals competidors dels jocs de rol i que amenacen d'arraconar-los, com els jocs de cartes tipus "magic".

E.S.O.
FRANCESC PÉREZ NAVARRO

*Durant la setmana de l'Escola d'Estiu
hi haurà una exposició de MATERIALS VARIS de les ONGS
del Fons Menorquí de Cooperació.*

XX Escola per a Ensenyants - 1997

Ciutadella, del 25 al 29 d'agost

LLINATGES _____ NOM _____

DOMICILI _____ POBLACIÓ _____ TEL. _____

CENTRE DE TREBALL _____ POBLACIÓ _____

TIPUS DE CENTRE: PÚBLIC PRIVAT

ES MATRICULA A

HORA I

(posau nombre clau)

HORA II

DEMANA GUARDERIA PER A _____ INFANTS

TOTS ELS DIES _____

ALGUNS DIES _____

ETS AFILIAT AL MOVIMENT DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA? SÍ NO